

Baltisk weekend

I forbindelse med årets «Norden i fokus» er det en glede å presentere et knippe nye spillefilmer fra de baltiske landene. Norden og Baltikum samarbeider på en rekke områder, fra det offisielle parlamentarikersamarbeidet, via Nordisk Ministerråds informasjonskontorer, til praktisk og økonomisk samarbeid innen kultur, forskning og miljøspørsmål. Nordisk næringsliv er også sterkt representert i de tre baltiske landene.

Mye av grunnlaget for denne virksomheten ble lagt i årene 1918-1940 da landene var frie fra russisk og tysk styresett, og handelen over Østersjøen tok seg opp igjen. Næringslivet samarbeider idag med de nordiske ambassadene om flere kulturelle arrangementer, bl.a. ved de tre internasjonale filmfestivalene Black Night i Tallinn i desember, Arsenal i Riga i september annethvert år, og Spring Film Festival i Vilnius i mars/april.

Baltisk film regnes som et begrep fra Khrustsjov-periodens «frislepp» av kulturelle aktiviteter på 60-tallet, men blir først lagt merke til i Vesten etter frigjøringen i 1989/90. Utenlandske festivaler som Berlin, Cannes, La Rochelle, Rouen og Lübeck tok hurtig opp det interessante i landenes produksjon, særmerket med noen sentrale regissører som esterne Peeter Simm og Hardi Volmer, latvierne Ivars Seleckis og Laila Pakalnina og litauerne Algimantas Puipa og Šarūnas Bartas. Volmer og Pakalnina gjestet Haugesund-festivalen i 1999 og Puipa var i Tromsø i 2001 med to av sine filmer.

Det karakteristiske ved flere av filmene fra de baltiske landene er en poetisk-impresjonistisk fortellerstil, inspirert av russiske mestere fra Dovsjenko til Tarkovskij. Historiene har ofte røtter i landenes egen historie, men individet settes i fokus, og hovedpersonene skal finne sin egen vei, gjennom opplevelser og erfaringer i en ofte kaotisk sosial kontekst.

Den bredden som finnes innen animasjon og dokumentar er også imponerende, noe talløse presentasjoner på utenlandske festivaler har vist. Baltiske animatører har dessuten medvirket på begge de helaftens filmene som Filmkameratene har produsert. Vi viser et eget baltisk program med animasjonsfilmer for barn.

Etter at landene gjenvant sin selvstendighet, takket være ulike former for uavhengighetskamp fra 1989, hvor Litauen fremsto som det første landet, måtte kulturlivet (i likhet med det politiske liv) struktureres på nytt, med nye modeller og organisasjoner. Opphavsretts-tenkning ble innført og streven etter, og hjelp fra Norden og Europa ble en del av dagliglivet. Den kulturelle kontakten med Norden i første del av nittiårene var umåtelig viktig for de nye statsdannelsene, ikke minst innen filmområdet, hvor den gamle sovjetiske oppdragsfilmen forsvant og gradvis ble erstattet med institusjoner etter nordisk modell. Estland og Latvia har på kort tid bygget opp effektive nasjonale filmsentra, selv om ny-liberalistiske krefter truer produksjonsstøtten fra tid til annen. Litauen står også foran en omfattende modernisering av filmlivet etter vestlig mønster.

Estland og Latvia utgjorde det tidligere Livia, og forklaringene på deres kontakt og co-produksjoner på filmområdet finnes nok forankret i deres felles historie. De er begge protestantiske mens Litauen er romersk/katolsk. Språkmessig tilhører Latvia og Litauen samme gruppe (slavisk-baltiske språk), mens estisk er nært beslektet med finsk.

Alle tre land er på vei inn i EU og samarbeidet med Nordens filmorganisasjoner er omfattende. Latvia er allerede medlem av co-produksjonsfondet Eurimages. Landenes samlede filmtiltak «Baltic films» er tilstede i Berlin og Cannes og deltar i European Film Promotion. De står også for verdifulle bidrag til dette programmet.

Jan Erik Holst

CINEMATEKET'S BALTISKE WEEKEND ÅPNER FREDAG 24. OKTOBER KL. 18.30

Adgang til Cinemateket: Kr. 100,- (medlemskort gyldig 6 mnd) + Kr. 40,- billett eller Baltisk weekendkort gjeldende for alle syv forestillinger kr. 120,-

CINEMATEKET | NORSK FILMINSTITUTT | DRONNINGENS GATE 16 | www.nfi.no

ELZE'S LIFE

Hevn og kjærlighet

Storslått drama fra den trange landstrøpen som skiller Kurskij Zalio-lagunen fra Østersjøen, lagt til slutten av det 18. århundre, hvor landskapet den gang var Øst-Preussen. Historien er basert på Ernst Vickerts roman. Fiskeren Jurgatis kommer i alvorlig klammeri med kystvakten Grünbaum og havner i fengsel. Hans vakre datter Elze tas hånd om av Jurgatis' venn Endromeit, og hans kone Grita. Ti år senere slippes Jurgatis fri, og er besatt av hevnløst. Elze er nå en vakker kvinne og forelsket i Endromeits sønn Endrik, noe Grita misliker sterkt... *jeh*

ELZE IS GILIJOS
LITAUEN 1999

REGI: ALGIMANTAS PUIPA
MED: EGLE JASELSKYTE, JANINA
LAPINSKAITE,
ANDRIUS PAULAVICIUS
IT 27 MIN, 35MM, FARGER, E.T.

FREEDOM

«Freedom has the clarifying vision of a parable» - Antology Film Archives

Šarūnas Bartas er den ledende yngre regissøren i litauisk film, kjent for sine visuelle og fortellermessige spennende langfilmer, som *Few of Us*, *The House* og *The Corridor*. Han er prisbelønnet både nasjonalt og internasjonalt. I denne filmen er det narkotikasmugling som er den ytre rammen, og kystvaktens jakt på smuglerne er den drivende kraften i dramaet, som gradvis avdekker hvem smuglerne egentlig er. Filmen ble blant annet vist i hovedprogrammet i Venezia i år 2000. *jeh*

LAISVE
LITAUEN/FRANKRIKE/PORTUGAL
2000

REGI: ŠARŪNAS BARTAS
MED: VALENTINAS MASALKIS,
FATIMA ENNAFLAOU, AXEL
NEUMANN, ZAHRA LAHMICA
IT 34 MIN, 35MM, FARGER, E.T.

FRE 24. OKT KL. 20.30

GOOD HANDS

«[This] Unique co-prod will be fingered by festivals» - Variety

Margita er en sjarmerende tyv. Alt som ikke er nagelfast blir hennes eiendom, fra lommebøker til biler. Etter at Rigas gater blir for varme for den unge damen, og etter at politiet kommer på sporet, haiker hun nordover og havner i den lille byen Vineeri i Estland. Der forfører hun en politimann og blir en slags matmor for to stakkarslige mannfolk og en ung gutt.

Men er dette en skjebne hun er tilfreds med?

Filmen fikk Manfred Zalzeber-prisen ved Berlin festivalen 2002. *jeh*

LØR 25. OKT KL. 15.00

LABAS ROKAS
ESTLAND/LATVIA 2001
REGI: PEETER SIMM
MED: REZIJA KALNINA, LEMBIT
ULFAK, TIIT SUCK, ATIS TEN-
BERGS
IT 28 MIN, 35 MM/BETA SP,
FARGER, E.T.

LEAVING BY THE WAY

Mystisk drama

For en ung gutt kan de voksnes verden fortone seg som selvpoptatt og stressende. Livet mister verdi og barna forsvinner ut av de voksnes perspektiv og sjel. Den ni år gamle Dauka er hovedpersonen i denne filmen. Han har bestemt seg for å finne igjen sin far som forsvant på havet. Filmen er basert på en klassisk barnefortelling i Latvia, som er alminneliggjort i et forsøk på å stille grunnleggende spørsmål til, og om, det ukjente. *jeh*

PA CEIAM AIZEJOT
LATVIA 2001

REGI: VIESTURS KAIRISS
MED: ELITA KLAVINA, ERIKS
VILSONS, GUNA ZARINA, ANDRIS
KEISS
IT 30 MIN, 35MM/BETA SP,
FARGER, E.T.

SØN 26. OKT KL. 18.30

AGENT WILD DUCK

En agent på vei mot undergangen

Lojalitet og forretningsprinsipper står mot hverandre i denne samtidsfilmen, hvor hovedpersonen forsøker så godt han kan å henge med i den moderne forretningsverdenen. En sjelden sykdom forstyrrer hans konsentrasjonsevne, og hans posisjon i firmaet henger i en tynn tråd. Han begynner å mistenke forhold både hjemme og på kontoret... *jeh*

LØR 25. OKT KL. 17.00

AGENT SINIKAE
DANMARK/ESTLAND 2002

REGI: MARKO RAAT
MED: MAIT MALMSTEN, KERSTI
HEINLOO, FLORIAN FEIGL,
ANDRUS VAARIK
IT 20 MIN, 35MM/BETA SP,
FARGER, E.T.

NAMES IN MARBLE

Kampen for selvstendighet

I 1918, da Estland fikk sin første uavhengighet, var de mest entusiastiske forsvarerne av den nyfødte staten unge skolegutter. Filmen følger en gruppe skolekamerater i uavhengighetskrigen, hvor både sovjetisk ekspansjon og tyske keisertropper utgjorde fienden, og hvor finske frivillige spilte en avgjørende rolle for Estlands skjebne. Filmen er et nasjonalt epos, en romantisk krigsfilm, men også et drama om uavhengighet og patriotisme. Den er sett av 150 000 mennesker på kino og har således vært en av Estlands største publikumssuksesser i moderne tid. *jeh*

NIMED MARMORTAHLIL
ESTLAND 2002

REGI: ELMO NÜGANEN
MED: PRIIT VÖIGEMAST, ALO
KÕRVE, HELE KÕRE,
PETER FRANZEN
IT 30 MIN, 35MM, FARGER, E.T.

FORFILM: HVALENS SJEL

VAALA HING, NORGE/ESTLAND, REGI: LISBETH NARUD
ANIMASJON: MÄRT KIVI, 8MIN, 35MM, FARGER.
FRE 24. OKT KL. 19.00

NB! BARNEPROGRAM MED ANIMASJONSFILMER LØRDAG 25. OKTOBER KL. 13.00